

DEDESİ ABDÜLMÜTTALİB O'NU (S.A.V.) ANLATIYOR

Ben Abdülmüttalib. Yüce Allah'ın "Dostum" dediği İbrahim Peygamber'in soyundan geliyorum. Büyük büyük dedem İbrahim (Allah'ın selamı onun üzerine olsun), hanımı Hacer ile yavrusu İsmail'i bu topraklara emanet ettiği günden beri Mekkeliyim. Atamız Âdem'in cennette görüp benzerini yeryüzüne inşa ettiği Kâbe'nin İbrahim ve İsmail dedelerim tarafından yeniden yapılışından beri buralıyım. Kuşaklar boyunca bu kutsal beldeye hizmet etmekle şeref-yâb olmuş tertemiz bir neslin devamıyım.

Ben Abdülmüttalib. Güzeller güzeli Muhammed'immin baba soyundan dedesiyim. Hiç göremediği babası Abdullah'ı dualarla büyüten, kendi gibi tertemiz Âmine ile evlendiren, daha baba olduğunun müjdesini alamadan gencecik yaşta toprağa teslim eden acılı bir kalbin sahibiyim. Ömrü, Abdullah'ın nurunu teslim almış bir gül goncasını korumakla, büyütmekle ve O'na her sarıldığında oğlunun hasretini içinde biraz daha derin hissetmekle geçmiş Mekte'nin lideri, reisi, ulu kişisiyim.

İzin verin, size hikâyemi en başından anlatayım:

Mekke'nin idaresi ve Kâbe'nin hizmetkârlığı, hep kutlu ve asil soyuma nasip olmuş. Yani dedelerime... Adaletle ve liyakatle yönetmişler bu şehri. Dedemin babası Kusay'ın zamanında şehir bir hayli büyümüş. Mekke ilk kez mahal-
lelere bölünüp her kabile ayrı bir mahalleye yerleştirilmiş. Kâbe'nin perdedarlığı, hacıların ağırlanması, su ve yiyecek ihtiyaçlarının karşılanması, şehir meclisinin idaresi gibi önemli işleri hep o yürütmüş.

Şehrin en mühim meseleleri onun evinde, yani bizim evde, görüşülüp karara bağlanmış. Daha sonraki yıllarda âdeta Mekke'nin merkezi hâline gelen, Kâbe'nin tam karşısındaki evimizi o yaptırmış. Dedemin ve babamın zamanında da öyleymiş, şimdi benim zamanımda da öyle...

Babam Haşim'i küçük yaşta kaybettim. Onu hayal meyal hatırlıyorum. Anlatılanlara göre çok cömert ve fedakâr bir insanmış muhterem babam. Bir kıtlık yılında Mekke'de yiyecek ekmek bulunamayınca insanlar açlıktan kırılmış. Babam, Şam'dan getirdiği has buğday unundan ekmekler yaptırmış, develer ve koyunlar kestirerek bütün Mekke halkına günlerce ziyafet vermiş. Cömertliğinin yanı sıra; dirayeti, cesareti, kabiliyeti ve faziletiyle çok sevilen ve sayılan bir şahsiyetmiş. Onun için bizim soyumuz babamdan sonra Haşimoğulları diye anılmaya başlanmış.

Her ne kadar Abdülmüttalib lakabıyla tanınsam da asıl adım Şeybe... Doğuştan ak saçlı olduğum için adımla Şeybe koymuşlar. Şeybe; beyaz saçlı, saçlı ağarmış kişi demek. Abdülmüttalib ise "Müttalib'in kölesi" anlamına geliyor.

Oysa ben köle değilim, Müttalib de amcamın adı. Bu lakabı alışımin ilginç bir hikâyesi var.

Babam ticaret için Gazze'ye gitmiş ve genç yaşta orada vefat etmiş. Dul kalan annem de Yesrib'de yaşamaya devam etmiş. Tabii ben de onunla birlikte burada kaldım.

Bir gün mahallede arkadaşlarımla ok atışı yapıyorduk. Sıra bana geldiğinde oku yaya yerleştirdim ve nefesimi tutup salıverdim. Yaydan fırlayan ok, hedefe tam isabet etti. Yetimlerin içinde, yalnız, babasız büyüyen çocukların bilebileceği, derin bir boşluk vardır. Yetimler o boşluğu, bir iş başardıklarında sanki babaları hayattaymış da o işi yapmayı ondan öğrenmişler gibi babalarının adını anarak telafi etmeye çalışırlar. Ben de öyle yaptım.

“Ben, Haşim'in oğluyum, Mekke beyinin oğluyum! Okum elbette isabet edecek!” diye haykırdım hayal meyal hatırladığım babamın adını. İçimde kavrulan “Senin baban yok” hakikatinin yarasını bu cümlelerle iyileştirmeye çalıştım.

Beni izleyen Mekkeli bir tüccar, kim olduğumu sorup öğrenmiş ve Mekke'ye döndüğünde amcam Müttalib'e şöyle demiş:

“Böyle yetenekli ve zeki bir çocuk yabancı ilde bırakılır mı? Mekke'ye getirsen ya!”

Birkaç ay sonra amcam, Yesrib'e geldi ve beni Mekke'ye götürmek için annemden müsaade istedi. Annem Selma Hatun önce razı olmadı ancak amcam, anneciğimin gönünü hoş etmesini bildi ve birlikte Mekke'ye geldik. O günlerde sekiz yaşındaydım.

Mekkeliler, amcam Müttalib'in yanında bir çocuk görünce,

“Bu kim ya Müttalib?” diye sordular.

Göz değmesinden korkan amcam,

“Kölem” dedi.

Ertesi gün amcamın bana aldığı güzel elbiselerle Mekke sokaklarında dolaşmaya başlayınca kim olduğumu merak edenler sormaya başladılar.

“Abdülmüttalib” dediler. Yani Müttalib'in kölesi.

Her ne kadar kim olduğum bilahare ortaya çıktıysa da adım Abdülmüttalib olarak kaldı. Şeybe ismi pek kullanılmadı.

Amcamın farkında olduğu, benimse sonraki yıllarda fark edeceğim bir özelliğim vardı. Fiziksel bir özellikti bu. Alnımda parıl parıl parlayan bir müjdeydi.

İnsanlar bana çok dikkatli bakar, simamın diğer insanlardan farklı olduğunu, alnımda nur gibi bir şeyin parladığını söylerlerdi. Yaşım büyüdükçe ben de bunun farkına vardım. Aynı parlaklık benden önce babamda varmış, ondan önce de onun babasında... Taa İbrahim Peygamber'e hatta ilk insan Âdem Peygamber'e kadar bu nurun babadan oğula devrettiği söylenir.

Peki, alnımdaki bu nur, bu parlaklık bende kaldı mı? Hayır, bende kalmadı. Benden oğlum Abdullah'a geçti. Ondan da gelinim Âmine'ye, daha sonra da torunum Muhammed'e... Ah, Muhammed'im! Gözümün nuru, kalbimin sü-ruru, dedesi olmakla iftihar ettiğim, doğumuyla dünyanın aydınlandığı biricik torunum. İsmi andıkça, nur yüzü gö-

zümün önüne geldikçe gönlüme bir ferahlık doluyor. Sırası geldiğinde anlatacağım O'nu da, anılarımızı da...

Amcamın yanında Mekke'ye gelişimin üzerinden bir hayli vakit geçti, gençlik yaşlarıma ulaştım. Bir süre sonra da beni Mekke'nin reisliği makamına, yani babamın yerine, liderliğe layık gördüler. Yüce Allah'a sonsuz hamd olsun ki buna alışmam zor olmadı. Mekke'nin lideri benden önce babamdı, ondan önce de dedelerimmiş.

Kırk yaşlarındaydım. Sıcak bir yaz günü Kâbe'nin serin gölgesinde uyuyordum. Rüyamda bir zat yanıma yaklaştı ve gür bir sesle,

“Kalk, Tayyibe'yi kaz!” dedi.

“Tayyibe ne?” diye sordum.

Adam cevap vermeden uzaklaştı. Uyandım, Tayyibe neydi, onu nasıl kazacaktım? Akşama kadar düşündüm, bir mana veremedim. Ertesi gün aynı kişi yine rüyama girdi. Bu sefer de,

“Kalk, Berre'yi kaz!” dedi.

Berre'nin ne olduğunu sordum, yine cevap alamadım. Büyük bir merak içinde o günü de geçirdim. Bir sonraki gün aynı kişi yine rüyamdaydı.

“Kalk, Mednune'yi kaz!” dedi bu defa da...

Mednune'nin ne olduğunu da öğrenemedim. Bu gizemli rüyalar neydi böyle? Üç gün üste aynı kişi rüyama giriyor ve her seferinde farklı bir şeyi kaz diyordu. Rüyalarım anlam veremiyordum.

Dördüncü gün rüyamda yine aynı kişi geldi. Bu kez, “Kalk, Zemzem’i kaz!” dedi.

“Zemzem nedir, nerededir, nasıl kazacağım, lütfen bana söyle!” diye rica ettim.

“Zemzem bir sudur ki hiç kesilmez ve dibine erilmez,” dedi. “Hacıların su ihtiyacını onunla karşılırsın. O, Kâbe’de kesilen kurbanların kanlarının döküldüğü yer ile dışkılarının gömüldüğü yer arasındadır. Alaca kanatlı bir karga gelip orayı gagalar. Orada karınca yuvası da vardır.”

Heyecan ve sevinçle uyandım. Rüyamı anlamlandırarak ipucunu nihayet öğrenebilmiştim. Zemzem kuyusundan hep bahsedilir fakat kimse onun yerini bilmezdi. Hacer validemizle oğlu İsmail’e Allah’ın bir ikramı olan Zemzem, asırlardan beri yerin altında kayıptı.

İsmail dedem daha küçükken, suyu olan bir yere yerleşmek için bu civardan geçen, Zemzem’i görünce de Hacer validemizden müsaade alarak buraya yerleşen Yemenli bir kavimden bahsedilirdi: Cürhümlüler. Dedem İsmail Peygamber, bu kavimden bir kızla evlenmiş ve soyumuz bu evlilikten türemiş.

Tarihini bilmiyorum, yıllar yıllar sonra Mekke işgale uğramış, şehirden kaçan Cürhümlüler de Kâbe’nin kıymetli mallarını Zemzem kuyusuna atmış, kuyunun üstünü de toprakla kapatıp yerini belirsiz hâle getirmişler. O günden beri Zemzem’in adı var, kendisi yoktu.

Mekke kurak bir yerdi ve suya ulaşmak çok büyük sorundu. Hac için Arap Yarımadası’nın dört bir yanından; Şam’dan, Yemen’den, Kudüs’ten ve daha birçok uzak yer-

den buralara gelen binlerce insanın su ihtiyacını karşılamak çok önemli bir görevdi. Eğer Zemzem kuyusunu bulur ve suya ulaşmayı başarabilirsem Mekke'nin asırlardır devam eden en önemli sorununu halletmiş olurum. Daha da önemlisi, cennetten gelen bu bereketli suya yeniden kavuşmak bize lütufların en büyüğü olurdu.

Hemen araştırmalara koyuldum. Rüyada anlatılan yere gidip etrafa bakınmaya başladım. Alaca kanatlı bir karganın süzülerek yere konduğunu ve bir yeri karıştırdıktan sonra tekrar göğe yükseldiğini gördüm. İşaret edilen yer burası olmalıydı. Bu zamana kadar böyle bir sevinç yaşamamıştım. Zemzem'i ortaya çıkarma şerefine nail olacaktım. Bu sırrı kimseye açmamalıydım ve kuyuyu ben kazmalıydım.

Ertesi gün oğlum Hâris'i yanıma alarak tespit ettiğim yeri kazmaya başladık. Birkaç gün devam etti kazı işimiz... Ve nihayet daire şeklinde taşlarla örülmüş bir kalıntıya rast geldik. Biraz daha kazınca bunun Zemzem kuyusunun ağzı olduğunu anladım ve aşağıda çağlayan suyun sesini duydum. Sevinçten coşkuyla tekbir getirmeye başladım:

“Allahu ekber, Allahu ekber!”

Bu ana kadar beni izleyen ve ne yaptığımı merak eden Kureyşliler suyu bulduğumu anlayınca çığlık çığığğa bağrıştılar ve hemen kabilelerinin büyüklerine koştular. Bir müddet sonra başıma bir sürü insan üşüştü. Çıkan suyun Zemzem olduğunu anladılar tabii...

“Ey Abdülmüttalib! Bu, babamız İsmail'in kuyusudur. Onda bizim de hakkımız var, bizi buna ortak et” dediler.

“Hayır, olmaz,” dedim. “Sudan hepimiz yararlanabilirsiniz ama idaresi bana aittir. Bu iş bana verildi.”

Bu cevabım Kureyşlilerin hoşuna gitmedi. İçlerinden biri,

“Sen, tek oğlu olan zayıf bir adamsın. Nasıl olur da bize karşı gelir, boyun eğmezsın” dedi.

Bu tehdit içimi yaktı, kalbimi parçaladı. Beni küçümsüyor ve kimsesizlikle itham ediyorlardı. Akralarım çoktu ama Kureyş’in diğer kavimleri daha kalabalıktı ve sayıca bizden daha güçlülerdi. Konu Zemzem’di ve bu mübarek suya sahip olmak için yapmayacakları şey yoktu. Çok evlat sahibi olmak, özellikle erkek çocuklarının fazla olması buralarda güç ve itibar vesilesiydi. Ellerimi açarak yüzümü semaya çevirdim,

“Yemin olsun, eğer Allah bana on erkek evlat verirse, birini O’nun için kurban edeceğim!” dedim.

Bu adağımın canım Muhammed’imin babası Abdullah’ın ömründe çok önemli bir kırılma noktası olacağını nereden bilecektim?

Kureyşliler sözlerinden geri durmuyor, Zemzem’in yönetiminde hak talep ediyorlardı. Kazı işine mecburen ara verdim. Düşündüm taşındım ve sonunda onlara bir teklifte bulundum.

“Bir hakeme danışalım” dedim.

“Olur ama hakemi biz tespit edeceğiz” dediler ve Şam’da oturan Sa’d b. Hüzeym’i seçtiler.

Onlardan bir grup, ben ve akrabalarımın da bir grup Şam'a gitmek üzere yola çıktık. Yol uzundu ve çölün sıcaklığı alev alev yakıyordu. Bir süre yol aldıktan sonra bizim grubun suyu bitti. Bu düşman karşısında silahsız kalmak gibi bir şeydi. Kureyşlilerden su istedik, "Ancak bize yeter" diyerek vermediler.

Deveme atladım, civarda su aramaya koyuldum. Bir yandan da Rabbime yalvarıyordum:

"Lütfuyla Zemzem'i bulduran Allah'ım, bizi çölün ortasında susuz bırakma! Bize merhamet et!"

Bir vadiden geçiyordum ki devemin ayağı kuru otlar arasında irice bir taşta takıldı. Devem tökezledi, taş ise yerinden yuvarlandı. Düşmemek için devemin semerine sımsıkı tutundum. Dönüp arkama bakınca gözlerime inanamadım. Yuvarlanan taşın çukurunda bir avuç suyun pırl pırl parıldadığını gördüm. Deveden atlayıp kılıcımla çukuru genişlettim, su daha da gür akmaya başladı.

Geri dönüp sevinçle bağırdım kabiledekilere:

"Gelin, gelin! Hem bize hem hayvanlarımıza yetecek kadar su var burada!"

Akrabalarım koşarak geldiler. Yeniden hayata kavuşmuş gibi sevindiler. Bize su vermeyen Kureyşliler ise çekindiler.

"Siz de gelin," dedim. "Allah bize su verdi. Hepimize yeter. Haydi, durmayın gelin!"

Mahcup bir edayla gelip sudan kana kana içtiler, hayvanlarına içirdiler. Kırbalarındaki bayat suyu döküp taze sudan doldurdular.

“Abdülmuttalib, artık sana diyecek bir sözümüz yok. Anladık ki sen Allah’ın lütfuna mazhar özel bir kulusun. Zemzem’i kazıp çıkarmak, onda tasarruf etmek de senin hakkın. Hakeme gitmeye gerek yok, Mekke’ye dönelim, çalışmalarına devam et” dediler.

Mekke’ye döndük. Oğlum Hâris’le birlikte kuyuyu kazmaya devam ettik ve mübarek suyu ortaya çıkardık.

Zemzem kuyusundan sadece su çıkmadı. Çok kıymetli bazı şeyler de çıktı: Saf altından iki geyik heykeli, kılıçlar ve zırhlar...

Kureyşliler hazine değerindeki bu kıymetli malları görünce yeniden hırsla kapıldılar. Hâlbuki kuyunun tasarrufunu bana bırakmışlardı. Başıma dikildiler.

“Abdülmuttalib! Bu mallarda bizim de hissemiz var, sana ortağız” dediler.

“Hayır,” diye itiraz ettim. “Bu mallarda hiçbir hakkınız yok. Ama yine de size bir fırsat tanıyayım. Kura çekelim, kime çıkarsa onun olsun.”

Bu teklifime memnun oldular.

“Kurayı nasıl çekeceğiz?” dediler.

Düşündüğüm usulü anlattım:

“Bir kura Kâbe için, birer kura da benimle sizin için... Kime ne çıkarsa onu alır, çıkmayan da mahrum kalır!”

“İyi bir usul düşündün” dediler.

Hep birlikte Kâbe’nin yanına gittik. Kurayı çektik. Geyik heykelleri Kâbe’ye, kılıç ve zırhlar da bana çıktı. Onlara ise hiçbir şey çıkmadı. İtiraz edemediler ve konu böylelikle kapanmış oldu.